

com a pronominal pot ser sinònim de *aturar*, habitualment el seu significat és molt més precís, com podem veure en l'exemple següent:

Les seves paraules l'havien detingut de cometre aquella barbàrie.

Pel que fa als substantius i adjectius, la llengua castellana disposa d'un substantiu i un adjectiu per a indicar la interrupció d'una activitat o feina: *paro* i *parado -da*. En català, en canvi, del verb *aturar* només existia l'adjectiu *aturat -ada* (deixant a part l'ús com a participi), però amb el significat d'una persona de poca empena, poc emprenedora, i consegüentment no aplicable a una persona que ha estat despatxada de la feina. Però arran de l'ús dels mots castellans *paro* i *parado -da* per a referir-se a la manca de feina, el català va caure en l'error de calcar aquestes expressions castellanes amb els mots *atur* i *aturat -ada*, sense adonar-se que mai no havien tingut un significat paral·lel al que tenien en castellà (si, com hem explicat, no hi ha correspondència exacta entre l'ús dels verbs *parar* en ambdues llengües, és lògic que tampoc no hi fos en els substantius i adjectius corresponents). I encara no contents amb això, també hem acabat admetent amb aquest significat un nefast adjectiu *parat -ada* (afortunadament, però, no s'ha acceptat un substantiu com *paro*).

¿És necessari que *parat*, *aturat*, *desocupat* siguin sinònims? De la mateixa manera que *detenció* i *deteniment* (tots dos substantius provinents del verb *detenir*) els fem servir amb diferents significats (*detenció* amb el sentit de 'efecte de retenir, especialment amb privació de la llibertat' i *deteniment* 'acció d'aturar-se a considerar alguna cosa'), també podem emprar amb un significat diferent *desocupat -ada* i *parat -ada*.

Per tant, quan diem *T'has quedat parat!*, què volem dir? Evidentment, en un català genuí només pot voler dir que *t'has quedat sorprès*. De la mateixa manera, *aquell noi és un aturat*, en català genuí ha de voler dir que és una persona que treballa sense esma, sense treure's la feina de sobre.

I com n'hem de dir d'una persona que no té feina? Doncs és ben senzill: *desocupat -ada*. I de la manca de feina en diem *desocupació*, i no pas *atur*, ja que no té res a veure amb el fet que una persona no es mogui, sinó amb el fet que tingui feina, una ocupació. Malgrat que les nostres autoritats no ho facin (tenen la política d'admetre-ho tot, de manera que, segons el diccionari, *parat -ada*, *aturat -ada* i *desocupat -ada* són sinònims), els catalans hem de perdre la por a usar els recursos de què disposa la llengua (que no són pocs!) a fi de crear paraules noves, sense cap necessitat de calcar les solucions emprades en la llengua veïna. ♦

Per què no afinem més?

per Xavier Bardolet i Sellarès

La paraula *culturisme* ha estat introduïda en el *Gran diccionari de la llengua catalana* d'Enciclopèdia Catalana (març 1998), on és definida com a «cultura física destinada al desenvolupament muscular». Deixeu-me dir que, personalment, trobo que és una paraula que no té res a veure amb el que vol significar i que pot ser confosa amb quelcom relacionat amb la cultura. No és una solució bona per a aquella significació.

Una altra paraula és *purins*, actualment molt usada en diaris, encara que no reïx pas entre els pagesos, que sempre n'havien dit *sucs*. Els suc de femer (o provinents de les corts d'animals) són avui dia els "purins". Això és un gal·licisme que ha passat també a la llengua castellana i ara a la nostra. El diccionari que he esmentat abans és el primer on la hi veig consignada. No la considero pas encertada i proposaria, dintre la meua petita opinió, que s'habilités la paraula *suquims*. Pot

ser així conservaríem l'arrel de *suc*, que hem fet servir sempre i, d'altra banda, la terminació *-ims* s'emparenta a les terminacions de *regalims*, *enzims*, *degotims*, etc.

Tampoc no crec adequada la paraula *restaurador* referida modernament a qui regenta un restaurant. Abans, de *restaurador* només ho era qui restaurava obres, coses materials, qui les posava més bé. Ara sembla que aquesta paraula pot fer referència també al qui restaura les forces; però jo diria que el qui restaura les forces en un restaurant no és l'amo del restaurant, sinó el client que menja i beu; ell sí que restaura les seves forces. ¿No seria millor usar, per a aquests casos, la paraula *gastronòmic*?

I per últim, per què en molts llocs és admès el terme *esponsor*, tan aliè i d'origen anglès, quan ja tenim la paraula *patrocinador*? ♦